

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

16 juni 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de visietekst van de minister betreffende het mestbeleid
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verwerkingskost van chemische sluikstorten

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de alternatieve verwerking van huishoudelijk afval en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval

Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

Donderdag 16 juni 2005

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.17 uur.*

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de visietekst van de minister betreffende het mestbeleid

De voorzitter: Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dua tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de visietekst van de minister betreffende het mestbeleid.

Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil met deze interpellatie peilen naar de stand van zaken, zeker nu er een decreetswijziging op komst is. Ik wil als het ware een eerste aanzet geven tot een mogelijke oplossing voor de mestproblematiek. Ik wil graag een eerste discussie houden over de hoofdlijnen. Ik vermoed dat die in de toekomst zal worden voortgezet, eenmaal er meer duidelijkheid bestaat over de bedoelingen en de wijzigingen.

Mijnheer de minister, ik heb het u al gezegd, dit is een ingewikkeld dossier. Het is erg technisch, en het kent een lange voorgeschiedenis. Er is al vaak over gediscussieerd en de situatie in Vlaanderen is niet simpel. We hebben een ongebreidelde toename van de veehouderij gekend in de jaren negentig. We zitten op een zeer beperkte oppervlakte; Vlaanderen is klein. Daarbij komt dat de uitvoer van mest niet evident is. Dit alles samen betekent dat ons systeem uit zijn voegen barst en uitmondt in vervuiling.

We worden in dit dossier geconfronteerd met Europese instanties en richtlijnen. We voldoen al jaren niet aan de nitraatrichtlijn. Er hangt ons een arrest of veroordeling van het Hof van Justitie boven het hoofd. Het gaat om zaken uit het verleden, maar we zullen toch moeten bewijzen dat we ons best doen of we krijgen problemen met Europa.

Ik wil – tegen de opmerkingen van het Vlaams Belang in – zijdelings bemerken dat Europa niet de boeman is! Europa dwingt ons niet tot irrationele beslissingen. Europa wijst ons op onze verantwoordelijkheid voor leefmilieu en volksgezondheid, en helpt ons op die manier om de toekomst en de leefbaarheid van Vlaanderen veilig te stellen. Gelukkig hebben we Europa of we zaten nog altijd met een torenhoog probleem.

Het gezamenlijk uitgangspunt zou het volgende moeten zijn. Namelijk dat we met een probleem van nitraatvervuiling zitten in het water, oppervlaktewater, grondwater en indirect ook in ons drinkwater. Dat we daar iets moeten aan doen. Dat er inspanningen geleverd zijn, maar dat er verdere stappen nodig zijn. We moeten de landbouwsector rechtszekerheid geven. We moeten dit inpassen in de Europese richtlijnen. De Europese milieudoelstellingen zijn trouwens in de raad van ministers afgesproken en dus ook door Belgische ministers.

Momenteel werken we nog altijd met een decreet van toenmalig minister Kelchtermans uit 1999. Hij heeft daar zeer lang op ‘gesjikt’. Hij heeft uitgebreid overleg gepleegd met de landbouworganisaties. Er is heel wat discussie geweest. Bij het begin van de vorige legislatuur hebben we ons afgevraagd wat we zouden doen. Verder gaan met dat decreet of iets totaal nieuws doen? Er is toen

Dua

gekozen voor de eerste mogelijkheid. De sector had zich immers ingesteld op het decreet en had er mee over onderhandeld. We kozen voor continuïteit. We wilden afwachten wat er in de praktijk zou gebeuren.

Het basisprincipe was dat we moesten overgaan tot betere bemestingstechnieken: niet dumpen maar goed bemesten, aanpakken aan de bron, via veevoeders en afbouw van de veestapel en natuurlijk aanpakken via mestverwerking. Er zijn al een massa woorden aan gewijd.

Onderweg werden verschillende aanpassingen doorgevoerd op basis van feiten. Het decreet werkte op het terrein niet, er waren bijstellingen nodig. Denk maar aan de nutriëntenhalte, de scherpere uitrijregeling, de verdere afbakening van de kwetsbare gebieden, samenvoeging en verplaatsing van bedrijven, enzovoort. Het is belangrijk om te noteren dat het hele mestdecreet 100 miljoen euro extra heeft gekost aan de gemeenschap. Er werd immers beslist tot de vrijwillige afbouw van de intensieve veeteelt van varkens en daarna van andere soorten.

De vraag is: waar staan we nu? Hoe groot is het probleem nog? Hoe kunnen we het mestprobleem kwantificeren? Ik heb natuurlijk het voortgangsrapport van de Mestbank van 2004 gelezen. Volgens dat rapport hebben we behoorlijk wat vooruitgang gemaakt. Als het probleem in 1999 gelijk was aan 100, dan is het nu nog 17. We hebben 83 percent van de weg afgelegd. Tegelijk geeft het rapport een ander beeld van de zaak. Er wordt nog maar eens gezegd dat er een onderschatting is van de uitscheidingsnorm, tot 32 percent bij runderen. De uitstoot van onze mest ligt hoger dan we berekenen op basis van het MAP. Het aantal dieren wordt niet juist aangegeven. Bij varkens bedraagt de afwijking van 3 tot 7 percent, bij runderen is het niet gekend. Maar in elk geval zit er een enorm verschil tussen de cijfers van Sanitel en de cijfers die de boeren aangeven. Dat verschil loopt op tot 17 percent. We moeten daar iets mee doen. Opnieuw worden we geconfronteerd met een onderschatting van het mestprobleem.

Dan is er het thema van de onvoldoende invulling van de bemestingsnorm en de lage acceptatiegraad. Theoretisch gezien kan de mest op een

bepaalde oppervlakte worden gebracht. In de praktijk wordt die ruimte niet maximaal benut. Dat verhoogt het overschot in vergelijking met de globale problematiek.

Gelukkig is de veestapel afgenomen. We zijn gezakt van meer dan 7 miljoen varkens eind jaren negentig naar 5,9 miljoen. Misschien is dat cijfer nog gezakt? Kunt u mij de exacte recente cijfers geven?

De voorzitter: We hebben hier twee maanden geleden een hoorzitting gehouden, mevrouw Dua. Daarin kwam dat allemaal aan bod.

Mevrouw Vera Dua: Die heb ik dan gemist, mijnheer de voorzitter. Het spijt me.

Misschien kunt u de gegevens nog eens herhalen, mijnheer de minister. De normen zijn natuurlijk strenger geworden, zeker door de uitbreiding van de kwetsbare zones. Hoe groot schatten we het probleem nu in? We moeten rekening houden met al die factoren, niet alleen cijfermatig zoals in het voortgangsrapport, maar ook reëel. Wat moeten we doen?

In uw voorstel blijven de eisen van de nitraatrichtlijn het streefdoel. Hoe kunnen we die doelstellingen op Vlaams niveau implementeren? We hebben de 50-milligramnorm en aan de andere kant hangt het af van de implementatie van de nitraatrichtlijn. Hoe gaan we om met de afbakening van kwetsbare gebieden? Gaat de derogatie gewoon door? Zullen de uitscheidingsnormen worden gewijzigd?

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft berekend dat er op basis van de huidige gegevens 131.000 hectare bijkomend kwetsbaar gebied moet worden afgebakend. Dat is dan nog het minimum, enkel rekening houdend met het oppervlaktewater. De cijfers van het grondwater zijn mij niet bekend, maar u wellicht wel. Ik vermoed dat daar dezelfde resultaten zullen blijken als wordt vermoed, namelijk dat tot 80 percent moet worden afgebakend. Dit speelt allemaal een rol voor de kwantificering.

Ik kom tot een aantal punten uit uw tekst, mijnheer de minister, waarvan ik de draagwijdte moeilijk kan schatten. U zegt dat de doelstellingen moeten worden gehaald, maar op een andere

Dua

manier: het principe van zelfregulerende mestafzet, namelijk de veehouder mag slechts de dieren houden in de mate en zolang hij de geproduceerde nutriënten op een milieukundige manier kan afzetten. Het zal wellicht aan mij liggen, maar ik vraag me echt af wat dit concreet betekent in vergelijking met het huidige MAP. In het huidige MAP kan de landbouwer ook grotendeels zelf bepalen hoe die mestafzet moet gebeuren. Dat hij zich moet houden aan de nutriëntenhalte en de milieuvergunning is evident. Misschien is het toch goed om dit principe uit te leggen.

Het is me op het eerste gezicht niet duidelijk waar het verschil zit tussen de nutriëntenemissierechten en de nutriëntenhalte, want dat laatste is ook een quotum. Tenzij dat u het verhandelbaar zou maken, wat nu al gedeeltelijk mogelijk is door verplaatsing en samenvoeging. Misschien hebt u nog meer mogelijkheden in uw hoofd. Dat zou ik dan graag horen.

Wat me ook intrigeert, is dat u de uitstoot wilt uitdrukken in aantal dieren. Bij de discussies over de nutriëntenhalte hebben we beslist om dat juist niet te doen. De omschakeling van de ene diersoort naar de andere brengt immers problemen mee. Waarom wilt u dit in aantal dieren uitdrukken en niet in fosfor en stikstof?

Ik hoor zeer verontrustende zaken over de mestverwerking. Alles zou stilgevallen zijn. Dat heeft allicht te maken met de versoepeling van de werkingsplicht. Dat verontrust mij. Er zijn zeer veel vergunningen uitgereikt, maar die worden niet altijd ingevuld. De vergunningsaanvraag van Biopower is bijvoorbeeld al verlopen. Ik vermoed dat dit definitief van de baan is. Er zijn nog andere initiatieven. Ik krijg de indruk dat de mestverwerking minder ver staat dan vroeger. Kunt u een stand van zaken geven? Welke toekomstperspectieven ziet u?

Een volgend heikel punt is de uitbreiding van de veestapel. U weet dat ik daar geen voorstander van ben. Oorspronkelijk ging de basisfilosofie van 1999 uit van een standstill tot het probleem onder controle zou zijn. Daarnaast zouden we een nutriëntenhalte of mestquotum instellen om te vermijden dat landbouwers hun vergunning maximaal zouden invullen want dan zouden we een enorme

groei van de mestproductie kennen. Als derde pijler stelden we de sociaal begeleide afbouw voor door opkoop van de vergunningen. Dat kostte veel geld. Uiteindelijk beslisten we dat uitbreiding alleen kon via samenvoeging. Bedrijven die willen stoppen, worden overgenomen. Dat leidt tot rationalisatie zonder dat de eigenlijke veestapel groeit. U hebt daarbij de inkorting met 25 percent overgenomen. Ik heb gelezen dat er veel aanvragen zijn, dus dat beantwoordde wel aan een vraag uit de sector.

U wilt nu toch weer uitbreidingen toestaan, op voorwaarde dat die bedrijven aan mestverwerking doen. De verwerking is een zuiver economisch probleem geworden. De technische haalbaarheid hebben we bereikt. Nu gaat het om de kostprijs. Naast het feit dat het eerste elan wat verzwakt is en dat de verwerking niet goed loopt, vrees ik dat de uitbreiding een stap achteruit betekent. Ik vrees dat de uitbreiding naar de bestaande mogelijkheden van mestverwerking gaat en dat alle anderen niet meer tot verwerking komen. Ik vrees voor een toename van de productie, een standstill van de verwerking en een toename van het mestprobleem.

Ik weet niet of u de reacties kent. De mensen vinden 100 miljoen euro voor de afbouw enorm veel geld, en nu zou u de groei weer toelaten! Dat is zeer moeilijk uit te leggen, zeker omdat het probleem niet opgelost is. Laat ons daar voorlopig toch zeer voorzichtig mee zijn en de groei afremmen.

Ik heb van de Mestbank vernomen dat een aantal heffingen gewoon geliquideerd worden. Hoe zit het met de superheffingen? Ik vermoed dat de superheffing mestverwerking niet meer geïnd zal worden. Hoe zit dat precies? Wanneer zijn de laatste heffingen geïnd? Dat zou ons zicht geven op de resultaten van het systeem.

Ik heb mij geërgerd aan de opmerkingen over de Mestbank. De Mestbank is een administratie. Een administratie moet decreten uitvoeren, dat is haar taak. Als het decreet niet goed werkt, moeten de politici daar iets aan doen. De ambtenaren kunnen de decretale bepalingen niet naast zich neerleggen. De rol van de Mestbank is niet eenvoudig. Misschien moeten we eens nadenken over die rol. Een van de pijnpunten is juist de controle. Als

Dua

parlement, als overheid, moeten wij de verdediging opnemen van de administratie. Hun taak is niet altijd even gemakkelijk.

U hebt blijkbaar een ontmoeting gehad met de Europese Commissie om het mestbeleid te verdedigen. Wat gaat er gebeuren als het Europees Hof een uitspraak doet? Dat zou in juni gebeuren. Ik wil daar niet op vooruitlopen. Welke stappen zal de Vlaamse overheid zetten om de plooiën glad te strijken? We kunnen al enig resultaat voorleggen, maar ik vermoed dat het onvoldoende is.

Wat is de stand van zaken van het ontwerp van decreet? Heeft de administratie al de opdracht gekregen om een tekst uit te schrijven? Wie schrijft de tekst? Is er al een tekst? Ik ben zeer nieuwsgierig. Het zou me sterk plezieren om daar al enig zicht op te krijgen. Ik zou de teksten zo snel mogelijk bestuderen want het is een zeer technisch en moeilijk dossier.

Waar liggen de breuklijnen? Ik ben ervan overtuigd dat er in het huidige decreet zeker punten van verbetering zitten. Ik ben daar supporter voor. Sommige zaken zijn voorbijgestreefd of te ingewikkeld. Ook de landbouworganisaties komen op sommige punten terug. Er zijn wijzigingen nodig. Het zou jammer zijn om het kind met het badwater weg te gooien, maar verbeteringen zijn wenselijk.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik heb zeer goed geluisterd naar de interpellatie. Ik merk dat mevrouw Dua nog steeds zeer goed geïnformeerd is, zeker wat Europa betreft. Dat doet mij plezier.

Toch wil ik enkele bedenkingen maken. U vraagt naar de hoegrootheid van het probleem, mevrouw Dua. We hebben hier in januari en februari uitgebreid uitleg gekregen over het voortgangsrapport van de Mestbank. We kennen de omvang van het probleem.

Uw vragen over het principe van de zelfregulerende mestafzet verwonderen mij eveneens. Dat was toch ook de filosofie van het vorige mestdecreet. Het principe van de zelfregulerende mest-

afzet moet ervoor zorgen dat het mestoverschot langzaam maar zeker verdwijnt zonder hiervoor onmiddellijk het doodvonnis te tekenen van de betrokken sectoren en deelsectoren. De mestverwerkingsplicht heeft inderdaad een stilstand of vertraging bereikt. De vrijwillige mestverwerkingsplicht moet vooral op een economisch rendabel niveau gebeuren. Mijn fractie heeft daar tijdens de vorige legislatuur ook de nadruk op gelegd. De verwerking moet haalbaar zijn. Dan zullen veel projecten opnieuw opgestart kunnen worden.

U spreekt over groei mits mestverwerking. Dat leidt inderdaad tot iets meer dieren, dat zou kunnen, maar de supplementaire mest komt niet op Vlaamse grond. Met andere woorden, warme sanering en groei mits mestverwerking zijn naar mijn oordeel complementair.

De heffingen op de nutriëntenhalte zijn inderdaad zeer hoog. De veehouders kregen een nutriëntenhalte toegespeeld en als ze niet akkoord gingen, konden ze naar de Raad van State stappen. Die verklaarde zich onbevoegd. Dat bracht en brengt veel problemen op het terrein mee. Die moeten worden opgelost.

Mijn fractie heeft geen kritiek op de Mestbank. De Vlaamse Regering geeft enkel invulling aan een motie op een interpellatie van mevrouw Rombouts, die het Vlaams Parlement bijna unaniem heeft goedgekeurd. Wij willen dat de Mestbank een meer coöperatieve rol speelt en de veehouders helpt. Wie over de schreef gaat, moet door de Mestbank worden bestraft, maar in de eerste plaats moet ze de landbouwers begeleiden om de mest op een milieucorrecte manier af te zetten.

Het is onze plicht om Europa ervan te overtuigen dat we een stimulerend beleid willen voeren, dat we de landbouwers willen begeleiden. Dat is een taak van de Mestbank. We willen geen repressief beleid.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil even ingaan op de cruciale thema's: de omvang van het probleem en de oplossing voor het mestoverschot dat ontstaat na het vastleggen van de milieugebruiksruimte.

Ik vraag me af in hoeverre bij de afbakening van de kwetsbare gebieden rekening zal worden

Martens

gehouden met de dreigende overschrijding van de drinkwaternorm in grondwater en met de dreigende overschrijding van de eutrofiëringsnormen die – spijtig genoeg – na meer dan veertien jaar nitraatrichtlijn nog altijd niet bestaan in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, hoe zult u die eutrofiëringsnormen vastleggen? Zal dat aansluiten op de bekkenbeheersplannen en de deelbekkenbeheersplannen? Eutrofiëringsnormen verschillen per type waterloop, gaande van snelstromend tot stilstaand water. Ze verschillen ook in functie van het natuurdoeltype dat men voor een waterloop voor ogen heeft. Hoe zult u met de kwaliteit van het grondwater en de eutrofiëringsnormen rekening houden?

Voor de beschrijving van de omvang van het probleem moeten we ook nog rekening houden met de ammoniakrichtlijn. Het heeft geen zin om de vermisting op te lossen en tegelijk de Europese ammoniakdoelstellingen te overschrijden. In het kader van de Europese richtlijn met nationale uitstootplafonds voor verzurende en ozonvormende stoffen heeft Vlaanderen een uitstootplafond voor ammoniak opgelegd gekregen dat met alle bestaande maatregelen ternauwernood gehaald kan worden. Dat plafond zal nog zakken omdat het heel wat ecosystemen niet eens beschermt. Vooral kalkarme vennen en heidegebieden blijven oververzuurd. Ze ondergaan een zuurdepositie die veel hoger ligt dan het niveau van de kritische lasten dat ze kunnen dragen. Hoe zult u bij de omschrijving van het probleem rekening houden met de verzuring?

Ik heb nogal wat vragen bij de krachtlijnen die u naar voren schuift, mijnheer de minister. U pleit voor de zelfregulerende afzet en een maximale keuzevrijheid voor de individuele landbouwer. Langs de andere kant lees ik in dezelfde tekst dat u per oplossingsspoor een bepaalde doelstelling wilt vastleggen. Als u de landbouwer de volledige vrijheid geeft, in welke mate kunt u dan doelstellingen vastleggen? Betekent dat inderdaad dat de verwerkingsplicht volledig vrijwillig zou worden? Als de verplichte verwerking al niet van de grond komt, hoe gaat een vrijwillige dan verlopen? Bij de verplichte verwerking komen de banken en financiële instellingen al zeer moeilijk over de

brug met leningen omdat ze onvoldoende aanvoergaranties naar de installaties zien. Hoe zal dat dan verlopen met een vrijwillige verwerking? Wat betekent dat voor de boeren die al investeringen hebben gedaan, de wetgeving wel consequent hebben opgevolgd en hun verantwoordelijkheid hebben genomen? Zijn zij dan niet de pineut? Worden de voorlopers dan niet bestraft terwijl de achterblijvers die aan hun plichten hebben verzaakt, de dans ontspringen? In welke mate wilt u de plicht vervangen door de vrijwilligheid?

Op zich is het goed dat we individuele boeren laten groeien zonder dat de totale sector toeneemt. Groeien binnen de veeteeltsector is als sparen in de economie: een individuele deugd maar een collectieve zonde. Als alle landbouwbedrijven groeien, worden de problemen alleen maar groter. Dan gaat de kostprijs van de afzet en van de grond stijgen. Dat gaat de levensvatbaarheid van alle bedrijven ondergraven. Het systeem van verhandelbare rechten met afroming kan daar inderdaad perfect aan tegemoetkomen.

Ik vraag me nog af of dit nu de enige manier is voor bedrijven om te groeien. De tekst suggereert dat er eigenlijk twee opties worden opengelaten om te groeien. Dat is ten eerste het opkopen van de rechten van een ander bedrijf met afroming. Dat onderschrijven wij ten volle. Dat is ten tweede het verwerken van de extra mestproductie die ontstaat. Kan die tweede mogelijkheid worden gebruikt zonder de eerste? Kan een landbouwbedrijf groeien zonder dat het de rechten van een ander bedrijf opkoopt? Dat zou tot gevolg hebben dat de totale veestapel groeit. Ik vrees dat de ammoniakdoelstelling zo onmogelijk kan worden bereikt. Ik hoop dat dat laatste niet het geval is. Ik hoop dat de enige mogelijkheid om te groeien de aankoop van de nutriëntenrechten van een ander bedrijf is.

De heer Patrick Lachaert: Als derde deel van de meerderheid wil ik me aansluiten bij de heren Matthijs en Martens. Ik heb een fundamentele bedenking. Als men iets nieuws op poten zet, moet dat in continuïteit gebeuren.

We moeten onze doelstellingen voor ogen houden. In 2010 moeten we nog steeds hetzelfde nastreven. We moeten op lange termijn denken. We mogen onze uitgangspositie niet verlaten. We mogen de problemen niet occasioneel oplossen. Dat heb-

Lachaert

ben we in de vorige legislatuur beseft bij de start. We moesten heel veel Europese richtlijnen in zeer korte tijd vertalen naar Vlaamse regelgeving. Dat heeft vreselijk veel geld gekost. De Vlaamse Regering heeft geld moeten uittrekken om de doelstellingen te bereiken. Als we bijvoorbeeld de ammoniakrichtlijn moeten toepassen in het jaar voor de vervaldatum, dan moeten we de landbouwers verplichten om hun stallen aan te passen. Ik pleit voor continuïteit in het beleid, zodat het haalbaar blijft voor degenen die het moeten toepassen, en zodat de overheid daar niet te veel moet in bijdragen.

De mestverwerking valt op het economisch principe. Is het nodig dat er drinkbaar water uit een mestverwerkinginstallatie komt? We moeten daarvan afstappen. Het is dezelfde historie met de waterzuiveringsinstallaties, waar we de normen ook moeten versoepelen. We moeten weten wat er nadien met het water gebeurt, maar het moet mogelijk zijn om dat op een economisch verantwoorde manier te doen.

De voorzitter: De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer de minister, gezien de verschillende reacties op de interpellatie en op uw basistekst, zal er nog veel moeten worden gediscussieerd in deze commissie, en ook binnen de meerderheid.

Mijnheer Lachaert, u pleit voor continuïteit in het beleid. Ik heb daar begrip voor. Anderzijds lees ik in de basistekst dat er een trendbreuk wordt aangekondigd. We volgen u daarin, mijnheer de minister. Ik heb de indruk dat u zelfs verder wilt gaan dan u aan het papier kwijt wilt.

Er is een tegenstelling tussen een continu beleid en een trendbreuk. Vanuit bepaalde hoeken rijzen nogal wat vragen bij de mogelijkheid om de veestapel uit te breiden, op het niveau van de bedrijven of van heel Vlaanderen. We hebben altijd gepleit voor de mogelijkheid om de veestapel in heel Vlaanderen uit te breiden, indien mogelijk binnen de vooropgestelde milieunormering. We zijn nog steeds in hetzelfde bedje ziek als in het begin van de jaren negentig bij het eerste MAP, toen een milieudecreet wel gevolgen had voor het

milieu, maar ook voor de economie. Soms is dat niet te vermijden, maar als dat zo is, dan moeten we ervoor zorgen dat die economische gevolgen adequaat worden opgelost en opgevangen. Het kan niet zijn dat omwille van het milieu een economisch rendabele sector wordt afgebouwd. We moeten daarin heel voorzichtig zijn. We moeten economische garanties inbouwen in dit zogenaamd milieudecreet. De scheidingslijn tussen leefmilieu en economie is heel dun. Als we een zo belangrijke sector als landbouw een toekomst willen bieden, dan mogen milieuregelgevingen de economische poot niet verder afzagen. Mijnheer de minister, we wachten uw definitieve teksten af. We moeten de milieunormeringen halen, maar we moeten de economie ook verder uitbouwen.

Als u de uitbreiding van de veestapel alleen op het niveau van de bedrijven toelaat, en niet op het niveau van heel Vlaanderen, dan zal die maatregel enkel de grote bedrijven ten goede komen, en zullen de kleine familiebedrijven uit de boot vallen. Als we niet alleen de grote, maar ook de kleine bedrijven die mogelijkheid willen bieden, kan dat alleen resulteren in een uitbreiding van de veestapel op Vlaams niveau, natuurlijk onder begeleiding van de nodige technische en economische mogelijkheden.

De voorzitter: Mijnheer Wymeersch, voor het overige wachten we op uw voorstel.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: We hebben een tekst gemaakt, op basis waarvan we gesprekken voeren en voeren met de natuurverenigingen, landbouworganisaties, experts, enzovoort. De bedoeling is om met alle suggesties, opmerkingen en kritische vragen rekening te houden, om nog voor het zomerreces met een gecorrigeerde basistekst naar de Vlaamse Regering te stappen. Aangezien de regering een collegiaal orgaan is, zal die tekst unaniem worden goedgekeurd. Vanaf dan kunnen we een en ander bespreken en uitvoeren.

In die opbouw is het delicaat om uitspraken te doen. Ik wil eerst aandachtig luisteren naar de opmerkingen en suggesties en daar rekening mee houden. Deze discussie komt daarom iets te vroeg. Ik zal me niet laten verleiden tot voorbarige uitspraken.

Peeters

Bovendien wil ik een duurzame oplossing voor dit probleem. Het zou jammer zijn dat de volgende minister voor Leefmilieu en Natuur moet vaststellen dat een en ander slecht in elkaar zit. Dit is geen gemakkelijk dossier, maar we willen de nitraatrichtlijn en andere elementen in het concept en de uitgangspunten opnemen.

Mevrouw Dua, ik heb niet gezegd dat Europa de boeman is. Het uitgangspunt is dat we de nitraatrichtlijn halen. Er komt ook nog een arrest over de situatie van 1999. Ik zou dat liever morgen dan overmorgen hebben, omdat het elementen kan bevatten die we mee in rekening moeten brengen. Als dat nog lang op zich laat wachten, heb ik een probleem, omdat ik daarover vrij snel een duidelijke uitspraak wil doen.

Nadat de regering de visienota heeft goedgekeurd, zullen we de contacten met Europa intensifiëren om er zeker van te zijn dat we, naast de duurzame oplossing, ook het groen licht krijgen van Europa. Het heeft geen zin dat we een goede wetgeving op poten zetten, als Europa zich daar niet in kan vinden.

Het regeerakkoord heeft me de opdracht gegeven om dit te vereenvoudigen en transparanter te maken, maar het gaat hier wel over een mestdecreet, en niet over een natuurdecreet. Ik zal er dus op toezien dat de wagen niet te zwaar wordt geladen om te vermijden dat de wielen doorzakken. Er zijn ook nog andere elementen waarmee we rekening moeten houden, onder andere ammoniak, verzuring, enzovoort. Het een mag geen ander probleem veroorzaken. Het dossier is zo al complex genoeg dat we het niet nog moeten uitbreiden. De expertise uit het verleden was al indrukwekkend. De nieuwe commissieleden hebben ook een grote inbreng, waardoor het nieuwe MAP alleen maar zal verbeteren.

Mevrouw Dua, u vraagt naar cijfermateriaal. De voorzitter heeft al verwezen naar het voortgangsrapport van de Mestbank. Over de cijfers bestaat geen discussie meer. Daarover wil ik duidelijk zijn. Anders hebben we van bij de start een probleem, dat het verder verloop kan hypothekeren. Ik wens dat dat ook voor de Mestbank, de milieuorganisaties en landbouworganisaties duidelijk is.

Mevrouw Dua, ik ga ervan uit dat u ook het voortgangsrapport hebt en hoop dat u met deze bijkomende uitleg voorlopig voldoening vindt.

Een ander belangrijk element zijn de kwetsbare gebieden. Die beslaan nu 46 percent van ons grondgebied. Als we naar 60 of 70 percent evolueren, dan wordt dit probleem daardoor beïnvloed. Op andere fora hebben we gediscussieerd over de evaluatie van de meetresultaten. Daaruit blijkt hoe groot de verschillen zijn per bekken. Het Leiebekken zit bijvoorbeeld aan 80 percent. In andere bekkens is een serieuze verbetering merkbaar. We moeten daarmee rekening houden. Ik ben ook benieuwd hoe andere landen dat aanpakken en welke de resultaten daar zijn. Met de Nederlandse minister Veerman heb ik goede contacten. Hij staat daar al verder in en hoopt op een Europees groen licht.

Over de zelfregulerende mestafzet is mijn visietekst duidelijk. Van de 16 punten zijn er 3 belangrijke steunpilaren: de verantwoordelijkheid van de landbouwers, de emissierechten en de kwetsbare gebieden. We zijn nu bezig met die zaken te verifiëren voor we dit aan de regering voorleggen.

Vroeger was er een driesporenbeleid; nu hebben we een soort menukaart met een aantal doelstellingen. Die doelstellingen zijn vatbaar voor discussie. De idee van de menukaart komt uit mijn vorig leven. In het interprofessioneel akkoord werden ook menukaarten opgesteld, waaruit men kon kiezen. Het is een combinatie van het collectief formuleren van doelstellingen die moeten worden gehaald, en individuele verantwoordelijkheid. Die combinatie heeft gewerkt op het sociale vlak. Waarom zou dat hier niet werken?

Ook over de vrijwillige mestverwerking valt heel wat te zeggen. Het is belangrijk om diegenen die investeringen hebben gedaan, te honoreren. De vraag is hoever we in de mestverwerking moeten gaan. Moet het als drinkbaar water worden geconsumeerd of zijn er andere oplossingen? We moeten de juiste toon zetten. Het is een economisch probleem. Hoe kunnen we het economisch niet-rendabel zijn van zo'n investering oplossen? Als we die oplossing vinden, dan volgt de uitdaging om de gedane investeringen te honoreren. Ik voel er weinig voor om zaken op te leggen, als ik weet dat het naar een faillissement leidt en er geen oplossing is gevonden.

Over de Mestbank is al veel gezegd. Die moet meehelpen om de doelstellingen te halen. Een administratie die daar niet aan meewerkt, is niet

Peeters

goed bezig. De doelstellingen halen is een heel belangrijke opdracht. Het is eveneens belangrijk om te controleren en te sanctioneren. Die controle moeten we op een klantvriendelijke manier doen. Met de Mestbank, die nauw betrokken is bij dit proces, zijn gesprekken aan de gang. Ik heb de indruk dat die positief verlopen en dat de Mestbank goed meewerkt.

Mevrouw Dua, u zegt dat de administratie de wet moet toepassen. Maar ik kan voorbeelden geven van wat ik 'Kafka in het groen' noem. Een bedrijf met 19 paarden, dat daarvoor een milieuvergunning heeft gekregen, vraagt voor die dieren een nutriëntenhalte. Voor de 19 paarden is echter geen milieuvergunning nodig. Om een nutriëntenhalte aan te vragen, is wel een milieuvergunning nodig. Aangezien die milieuvergunning er wel is, maar niet nodig was, kan dat bedrijf geen nutriëntenhalte krijgen. Mevrouw Dua, als u zegt dat de administratie de wet moet toepassen tot in de puntjes en de komma's, dan krijgen we dit aan niemand uitgelegd. Dit is niet rechtvaardig. Het is je reinste idiotie, en die moeten we een halt toeroepen.

Mevrouw Dua, u hebt gelijk dat er inzake de nutriëntenemissierechten een ruimte is die niet wordt ingevuld. Bij de introductie van het nieuwe systeem is het niet de bedoeling dat dat wordt opgevuld en dat we een toename krijgen. We maken een omrekeningstabel op basis van het aantal dieren om ervoor te zorgen dat de ruimte, die niet volledig is opgevuld, en die op basis van de nutriëntenhalte wel kan worden opgevuld, ook daadwerkelijk wordt opgevuld.

Dat is het grote verschil. We proberen een economische dynamiek in het leefmilieu te brengen om zo de doelstellingen sneller te halen dan in het verleden. We maken de emissierechten verhandelbaar. Er komt dus een dynamiek in de markt die ruimer is dan de nutriëntenhalte. De overdraagbaarheid was beperkt, maar wordt nu ruimer. Bij elke overdracht willen we ook een afroaming doen. We moeten eveneens opletten dat de kleine bedrijven niet worden verdrongen door de kapitaalcrachtige bedrijven.

De superheffing nutriëntenhalte werd op 19 april 2004 voor het eerst opgelegd. Die heeft betrek-

king op het aanslagjaar 2003. De bezwaren tegen die superheffing zijn recentelijk afgerond. We zijn nu bezig met de herberekeningen. Het is een heel gevoelige materie en dat zal hevige reacties teweegbrengen. Ik kan alleen maar de wet toepassen. Als de bezwaren behandeld zijn en de uitspraken gedaan, dan moeten we correct handelen.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik kan niet verder in detail gaan. Dat zou effecten hebben op de resultaten. Ik ben wat voorzichtiger in mijn uitspraken. Ik hoop dat het antwoord volstaat.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Misschien kan de informatie die in de tabellen is opgenomen, worden overgemaakt aan de leden van de commissie.

Ik heb wel een aantal opmerkingen. Uw visietekst kan nog alle kanten uit. Daar staan algemeenheden in waar de meeste mensen een beetje of goed mee kunnen leven. De tekst heeft zijn waarde om de zaken op gang te brengen. Voor het overige weet niemand waar u naartoe wilt. Het is natuurlijk uw goed recht dat u nog wat wilt wachten en overleg plegen.

Wat echter essentieel is, is dat de oppervlakte van kwetsbare gebieden zal moeten toenemen. U hebt daarover een advies van uw administratie en er is de eutrofiëringsnorm. In het verleden is er een eerste stap gezet. De tweede stap zal onherroepelijk volgen. Die is natuurlijk essentieel voor de uitwerking van het mestbeleid.

Een ander punt is het responsabiliseren van de landbouw. U zegt terecht dat dit al voor een deel in het vorige MAP zat. U wilt de landbouwer laten kiezen uit een menukaart. Op die kaart staat als zoveelste gerecht 'niets doen'. Voor uw schone ogen – en ze zijn zeer mooi – zal hij niet iets anders kiezen dan dat. (*Gelach*)

Toch vrees ik voor het mestbeleid en het leefmilieu in Vlaanderen dat ze geen andere keuze zullen maken. De opmerking van de heer Martens is dan ook terecht. We verlaten voor een deel die mestvergunningplicht. U hebt het niet met zoveel woorden gezegd, maar eigenlijk laat u die plicht los. Ze houdt een economische kost in, dat klopt.

Dua

Waarom zou men kiezen voor iets wat geld kost, als men het op een andere manier kan doen?

Mijnheer de minister, laten we duidelijk zijn. Als de mestverwerking niet lukt, dan zitten we met een zeer groot probleem. We gaan dan onherroepelijk naar een grote afbouw. Als u de stok achter de deur, de superheffing, niet meer toepast en van de mestverwerkingsplicht een optie maakt, dan vrees ik dat u met de kop tegen de muur zult lopen. We zullen afwachten.

De idee van de emissierechten werd vroeger ook al gelanceerd. Het gaat om een mestquotum dat kan worden verhandeld. Dat kan maar een oplossing bieden op voorwaarde dat het plafond juist wordt bepaald. Er is wat dat betreft enige speling. Er is inderdaad de som van alle vergunningen, de som van alle nutriënten en de som van alle dieren op het terrein. Ik vraag u zeer veel aandacht te hebben voor de totale hoeveelheid mestrechten die kunnen worden verhandeld. Die hoeveelheid moet laag zijn en in verhouding staan tot de bestaande problematiek. Ze mag enkel dienen om het probleem op te lossen.

U zegt ook dat de cijfers zwart op wit staan. De Mestbank merkt echter op dat er over bepaalde cijfers nog problemen zijn. Zolang we daar geen duidelijkheid over hebben en de uitscheidingsnormen niet worden aangepast aan de realiteit, is er een groter probleem dan we uit de cijfers kunnen afleiden. Ik raad u aan daar wat dieper op in te gaan en te zorgen dat de problemen over de cijfers effectief worden weggewerkt.

Voor wat betreft de Mestbank moet er misschien aan worden gedacht om de controlefunctie volledig te scheiden van de servicefunctie. Dat was oorspronkelijk de bedoeling voor de hele milieusector, maar ik weet niet of dit nu nog zal doorgaan. Dat was gepland naar aanleiding van Beter Bestuurlijk Beleid. Iedereen was het erover eens dat het voor een ambtenaar een zeer schizofrene situatie is om enerzijds iemand te moeten helpen en anderzijds te moeten controleren of er geen sanctie moet worden opgelegd. Ik pleit ervoor om na te denken over een scheiding.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, het siert u dat u nog in zoveel inspraak voorziet. Ik hoop toch dat we op korte of middellange termijn uitspraken zullen krijgen over een aantal vragen die hier terecht zijn gesteld.

U zegt dat er grote consensus is over de cijfers. Ik stel vast dat uit verschillende wetenschappelijke rapporten, ook van de Vlaamse Milieumaatschappij, blijkt dat de uitscheidingscoëfficiënten voor bijvoorbeeld rundvee een serieuze onderschatting zijn van de reële uitscheiding. Het rapport van het Centrum voor Landbouweconomie (CLE) 'Driesporenbeleid in het mestbeleid' toont aan dat er door te lage uitscheidingscoëfficiënten op papier 8 miljoen kilogram stikstof wordt weggewerkt, terwijl dit in de praktijk niet zo is. Misschien zijn de te laag ingeschatte coëfficiënten ook de reden waarom zelfs in kwetsbare gebieden de waterkwaliteitsdoelstellingen nog altijd worden overschreden. We moeten de cijfers niet zomaar voor waar aannemen, maar er erg kritisch naar kijken.

We zijn uiteraard voorstander van het halen van de doelstellingen op een marktconforme kostenefficiënte manier. Het klopt dat vanuit de natuurbeweging destijds die suggestie is gedaan rond systemen van verhandelbare rechten. Ik heb dit in deze commissie in 1999 nog verdedigd toen ik nog een ander petje op had. Ik heb er toen tijdens een hoorzitting voor gepleit om het systeem van tijdelijke nutriëntenhalte om te zetten naar een permanent systeem van verhandelbare mestproductierechten, met afroming.

Men kan soms te vroeg gelijk krijgen. De milieubeweging had in 1997 voor de Europese Commissie aangetoond dat het mestdecreet niet in overeenstemming was met de Europese nitraatrichtlijnen. Acht jaar later komt het Europees Hof van Justitie ook tot die conclusie. Dat kan alleen maar een aanmaning zijn om ook de andere bekommernissen van de milieubewegingen in acht te nemen. Ik denk dan aan het halen van de verzuringsdoelstellingen en eutrofiëringsnormen, en aan het meenemen van dat vraagstuk in het mestbeleid om te voorkomen dat we binnenkort opnieuw met de gebakken peren zitten.

De heer Patrick Lachaert: Mijnheer de minister, de cijfers gaan ongetwijfeld in de goede richting, maar we zijn er nog niet.

Lachaert

Ik heb niets tegen ambtenaren, maar als iemand in de positie wordt gestopt dat hij God over Vlaanderen wordt, dan wordt hij gevaarlijk. Denk maar aan wat momenteel met ruimtelijke ordening gebeurt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Dua en de heer Daems werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludwig Caluwé tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verwerkingskost van chemische sluikstorten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caluwé tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verwerkingskost van chemische sluikstorten.

De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Mijnheer de minister, heel wat grensgemeenten met Nederland worden de jongste jaren geconfronteerd met een bijzonder fenomeen dat steeds groter wordt. Ze treffen op hun grondgebied regelmatig afval van drugslabo's aan, vermoedelijk afkomstig uit Nederland. Het afval waar die labo's niet onmiddellijk blijf mee weten, wordt over de grens gedropt.

De voorbije zomer werd de gemeente Wuustwezel op korte tijd zes keer geconfronteerd met het sluikstorten van dergelijk chemisch afval. Het ging in het totaal over ongeveer 15.000 liter acetone, zoutzuur en restafval van amfetamineproductie.

Ook Hoogstraten werd met deze problematiek geconfronteerd. Vorig jaar moest die gemeente 1500 kilo drugsafval laten verwerken. Dat kostte 12.500 euro. Dat was het resultaat van kleine gevallen van sluikstorten. Eind mei 2005 werd in Hoogstraten op het industrieterrein echter een oplegger ontdekt met daarin meer dan 20.000 liter drugsafval van een laboratorium.

De vraag is natuurlijk wie de verwerkingskosten moet betalen. Een aantal jaren geleden beschouwde justitie dergelijke kosten als gerechtskosten. Die zou de dader dan moeten betalen, indien hij ooit werd gevonden. Justitie beperkt zich nu echter tot het nemen van enkele stalen. De rest van het afval blijft achter in de gemeente waar het werd aangetroffen.

Op dit ogenblik moeten de gemeenten dus de kosten van de verwerking op zich nemen. In een aantal gevallen gaat het om zoveel afval dat het niet meer billijk lijkt dat de gemeenten alleen voor de verwerkingskosten moeten opdraaien.

Mijnheer de minister, is deze problematiek u bekend? Hebt u cijfers over de omvang ervan? Wie moet de verwerking van dergelijk afval betalen? Indien de gemeenten voor de kosten moeten opdraaien, welke maatregelen kunt u dan nemen om die verwerking van het afval financieel draaglijker te maken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer Caluwé, er zijn op dit moment op Vlaams niveau geen cijfers, en die worden ook niet bijgehouden, over de hoeveelheid sluikstortafval en de totale verwerkingskost daarvan.

Ik verwijs naar de artikelen 12, 13, 37 en 54 van het Afvalstoffendecreet, waarin een aantal bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot deze problematiek. Dat heeft aanleiding gegeven tot een bepaalde strategie, die wordt gehanteerd door de OVAM.

Ik verduidelijk dat even. Afvalstoffen achtergelaten op openbaar domein vallen onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester of de gouverneur. Afvalstoffen achtergelaten op privé-domein vallen onder het beheer van de privé-eigenaar, maar de burgemeester kan in zo'n geval wel het

Peeters

beheer afdwingen of maatregelen treffen. In het kader van de Gemeentewet heeft de burgemeester nog aanverwante bevoegdheden. In elk geval kan de OVAM, mits bepaalde vormvoorschriften en duidelijk aanwezige risico's voor mens of milieu, ambtshalve maatregelen treffen. Dat is dus nog een bijkomend element.

Gezien de wetgever onder het gedeelte 'toezicht' expliciet taken voorziet voor de burgemeester en/of de gouverneur, oordeelt de OVAM op basis van het subsidiariteitsprincipe dat het in de eerste plaats de taak is van de gemeenten om acties te ondernemen tegen sluikstorten. De OVAM biedt de gemeenten wel ondersteuning, zowel organisatorisch als financieel.

Daarnaast, en dat is volgens mij ook heel belangrijk in dit concrete geval, is er de samenwerkingsovereenkomst, cluster Hinder, waarin een clause is opgenomen die de gemeenten ondersteunt bij de verwijdering van gevaarlijk afval achtergelaten door onbekenden. Het voorbeeld van die derivaten afkomstig van de aanmaak van drugs kadert daarin. Binnen bepaalde marges betaalt de OVAM 100 procent van de gemaakte kosten terug. De stad Hoogstraten heeft deze cluster ondertekend, de gemeente Wuustwezel niet. Voor 2004 heeft de stad Hoogstraten onlangs drie dossiers ingediend voor een totale verwerkingskost van 8052,76 euro. Deze aanvraag ligt momenteel ter beoordeling voor bij de OVAM.

Het systeem biedt voor de geïnteresseerde gemeenten een aanzienlijke financiële ondersteuning. De OVAM heeft daar in 2003 ruchtbaarheid aan gegeven via de provinciale infomiddagen en de uitwerking van een typebestek.

Bij grotere partijen achtergelaten afvalstoffen, die een bijzonder karakter hebben of een hoog risico vormen, kan de OVAM wel actief tussenkomen en een ambtshalve verwijdering uitvoeren. De OVAM beschikt echter niet over interventiemiddelen zoals brandweer en/of civiele bescherming. Ze moet tevens een aantal vormvereisten volgen vooraleer sprake kan zijn van een tussenkomst. Daarenboven moet dit uiteraard worden gekaderd binnen de budgettaire mogelijkheden. De OVAM hanteert sinds 2001 jaarlijks een maximumbedrag van 500.000 euro voor die ambtshalve verwijde-

ring van gevaarlijke afvalstoffen. Gezien de toenemende taken inzake ambtshalve bodemsanering, moet een maximum worden gehanteerd. Het budget wordt immers ook gebruikt om een aantal ambtshalve bodemsaneringen te starten en/of verder te zetten. Op deze manier wordt er een oplossing geboden aan de vele honderden onschuldige bezitters.

De invulling van de beschikbare middelen voor afvalverwijdering door de OVAM gebeurt op basis van prioriteitenstelling. Dossiers waarin reeds een vonnis is geveld tegen een in gebreke blijvende partij of dossiers met een hoog risico voor de omgeving of voor de bodem, staan natuurlijk hoog op die prioriteitenlijst.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Volgens mij moet dit soort van afval inderdaad tot de belangrijkste prioriteiten behoren.

Gelet op de specifieke problematiek van grensgemeenten die hiermee worden geconfronteerd, lijkt het me zinvol dat de OVAM met die gemeenten rond de tafel gaat zitten om het te hebben over hoe een degelijke formule kan worden uitgewerkt om dit probleem op een goede manier aan te pakken. De samenwerkingsovereenkomst biedt alleszins mogelijkheden op dat vlak.

Minister Kris Peeters: Ik zal die suggesties meenemen en kijken in welke mate de OVAM op dat punt bijkomende suggesties kan doen en rond de tafel kan zitten met die grensgemeenten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de alternatieve verwerking van huishoudelijk afval en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Daems tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmi-

Voorzitter

lieu en Natuur, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de alternatieve verwerking van huishoudelijk afval en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval.

De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, we moeten de kranten niet altijd geloven. Dat hebt u gisteren gezegd tijdens de plenaire vergadering, maar zelf ga ik toch voort op een artikel uit de belangrijkste krant van Limburg. Daarin staat dat de Vlaamse Regering aan de Limburgse Strategische Ontwikkelingsmaatschappij (Lisom) een nieuwe studieopdracht zou gegeven hebben om de verwerking van huishoudelijk en daarmee gelijkgesteld bedrijfsafval in de provincie Limburg te herbekijken. Deze studie is blijkbaar een antwoord op een eerdere studie van Lisom, die wij van u niet hebben ontvangen en die de haalbaarheid van verschillende verwerkingstechnieken had onderzocht, waaronder ook alternatieve verwerkingstechnieken. Er stonden ook voorstellen in voor een locatie en een beheersvorm of juridische structuur voor de afvalverwerking in Limburg. Een en ander is intussen wel gebeurd, zoals de operatie samenwerking of de fusie van intercommunales. Toch stel ik de vraag wat er fout was aan die studies en waarom u een bijkomende opdracht hebt gegeven. Ik trek daaruit de conclusie dat de huidige minister het niet eens is met de eerdere studies, of bepaalde onderdelen ervan.

Vorige week heeft een druk bijgewoond symposium plaatsgevonden over alternatieve technieken. Alle sectoren waren er vertegenwoordigd. Ik denk aan de beleidsmensen, het bedrijfsleven, de lokale overheden en de milieuverenigingen. Het was interessant omdat onder meer ook VITO een stand van zaken heeft meegedeeld betreffende de vergelijking tussen de verschillende technieken en een actualisatie heeft geschetst van wat vorig jaar is gebeurd. Ook de directeur van de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij van de Kempen (IOK) Afvalbeheer gaf een stand van zaken rond de installatie in Geel. Mensen die vertrouwd zijn met de scheidings- en gistingstechnieken zijn er komen spreken en er werd een korte tussenkomst gehouden rond stomen. Tot slot heeft iemand van Groen! de context geschetst van de afvalverwerking in Limburg.

Uit de discussie die nadien is gevoerd, onthoud ik de volgende elementen. De meerderheid van

de aanwezigen is niet te vinden voor al te grote variaties bij de inzameling. Ook werd bevestigd, zowel door de actualisatie van de VITO-studie als door de verschillende inbrengen, dat de alternatieve technieken op zijn minst evenwaardig zo niet beter zijn dan de klassieke technieken. Wij hebben geconstateerd dat deze technieken in onze buurlanden een gestage groei doormaken en dat wij deze groei niet kennen.

Ik kom even terug op de tussenkomst van de vertegenwoordigers van VITO. Zij illustreerden enerzijds dat de actualisatie van 2004 niet leidt tot een wijziging en dat er een bijkomende studie rond selectieve inzameling en de mogelijke gevolgen daarvan is aangekondigd. Men wenst een aanvulling van wat vandaag voorligt over selectieve inzameling, de gevolgen ervan voor het milieu en de economische effecten.

Deze en andere signalen, het dossier Limburg en bijkomende studies doen op zijn minst de indruk ontstaan dat de huidige minister voor Leefmilieu, en dus ook deze regering, een andere weg wil opgaan met de verwerking van het afval. De uitvoering van het uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 voor wat betreft de realisatie van alternatieve afvalverwerkingstechnieken van 600.000 ton tegen 2007 zal hierdoor ongetwijfeld in het gedrang komen. Voorlopig is er alleen de installatie in Geel, die hopelijk in het najaar zal worden opgestart.

Vandaar mijn vragen. Wat heeft de minister concreet voor Limburg gelast? Stelt de minister de Lisom-studies in vraag of onderdelen ervan? Om welke onderdelen gaat het eventueel? Kan de minister eindelijk duidelijkheid verschaffen over zijn standpunt inzake de alternatieve verwerkingstechnieken? Onderschrijft de minister de doelstelling van het uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 2003-2007 nog steeds of zal hij dit nog in de huidige planperiode wijzigen? Formeel zou het aangewezen zijn om een herziening van dat plan te bewerkstelligen. Als de minister zich wel houdt aan het uitvoeringsplan, wil hij deze technieken dan ondersteuning bieden, bijvoorbeeld door in de economische instrumenten een weging door te voeren tussen afval dat voorbehandeld naar de verbrandingsoven gaat en niet-voorbehandeld afval?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Daems. Ik stel vast dat het verwijderen van het huishoudelijk restafval en het gelijkgesteld bedrijfsafval een moeizaam proces is. Ik verwijs naar de vorige regeerperiode, naar de coöperatieve vennootschap VERA, Biffa Evergem en naar de samenwerking tussen de intercommunales Mechelen, Lier en de Antwerpse Kempen. Daar is een alternatief techniekenproject ingediend en ook goedgekeurd. Ik kan persoonlijk getuigenis afleggen dat het om een zeer moeizaam proces ging. Er is een dossier dat nu wordt samengesteld en ik hoop dat het in het najaar wordt opgestart.

We moeten ervoor opteren dat de beste beschikbare technieken worden toegepast, of het nu al dan niet om verbranding gaat en de rookgassen op een milieuvriendelijke manier worden verwijderd zonder nadeel te berokkenen aan de atmosfeer en het klimaat. We moeten tevens pleiten voor differentiatie van de manier waarop het restafval wordt verwerkt. Tegelijk moet worden geopteerd om het restafval op duurzame wijze te verwijderen.

Ik begrijp alternatieve technieken zoals drogen en scheiden en vergisten. Men heeft dan een hoogcalorische restfractie die hergebruikt kan worden voor het oproepen van energie. In het kader van de groenestroomcertificaten kan een onderscheid worden gemaakt tussen wie kiest voor een duurzame eindverwijdering van het restafval en voor verbranding zonder voorbehandeling in een werfelbedcentrale.

Ik dring erop aan dat de minister de lokale besturen aanmoedigt die verenigd zijn in een intercommunale en kiezen voor een duurzame verwijdering van het restafval.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik heb een kleine aanvulling bij het economisch instrumentarium. Beide collega's spreken zich uit voor de differentiëring van ondersteuningsmechanismen of heffingen. Zelf heb ik al gepleit om na te gaan of het niet zinvol zou zijn om de heffingsgrondslag te veranderen die momenteel van toepassing is bij afval.

Momenteel is het zo dat de input van de verbrandingsoven de grondslag vormt om de heffing te berekenen. Per ton verbrand afval betaal je een zeker bedrag. Misschien moet de heffing worden

verlegd naar de output van de verbrandingsovens omdat dat het een duw in de rug kan betekenen voor de voorbehandelingstechnieken. Daardoor moet finaal minder worden verbrand en onder betere omstandigheden en blijft er dus minder restafval over. In plaats van groenestroomcertificaten toe te kennen of de heffing per ton afval al naargelang de oorsprong van het afval, zou men kunnen nadenken over de output van de installaties. Men zou een heffing kunnen invoeren op de te storten restfracties en een heffing op de uitstoot van bijvoorbeeld stikstofdioxide, dat een belangrijke pollutant vormt en continu wordt gemonitord en bemonsterd.

Een dergelijke omwenteling van het heffingssysteem zou er ook toe kunnen leiden dat de milieuperformantie van de verbrandingsovens zelf gaat verbeteren. Als er een heffing wordt gelegd op de uitstoot van stikstofdioxiden, wordt het natuurlijk economisch interessant om een katalytische deNOx-ontstikkingsinstallatie te plaatsen die de uitstoot van stikstofdioxiden zal terugdringen. Het kan ook een incentive vormen voor de bouw van slakkenopwerkingsinstallaties die uit de verschillende ovenlakken nog een recupereerbare hoeveelheid inertie zullen extraheren. Ik stel de vraag of zulke hervormingen van het economisch instrumentarium geen betere resultaten zouden boeken dan de differentiatie op basis van de input van verbrandingsovens en de herkomst van het te verbranden afval.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Ik meen te weten dat er bij OVAM een studie loopt die de heffingsplicht zou verleggen van de verwerking van het afval naar de producent.

De heer Bart Martens: Dat is inderdaad gesuggereerd, maar ik weet niet of de suggestie is opgevolgd.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Het is niet de eerste keer dat de heer Martens een opmerking formuleert over de output. Het punt is opgenomen in mijn beleidsnota. Op het gepaste tijdstip zal de studie, die voor het grootste deel is afgerond, hier worden toegelicht en uitgedeeld.

Peeters

Ik wil hier nogmaals stellen, zoals ik in het verleden al heb gedaan, dat de doelstellingen van het uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 onverminderd van kracht blijven. Wij bereiden ons voor op een nieuw plan 2008-2012. Natuurlijk zijn er een aantal zaken niet tijdig uitgevoerd. Dat kan alleen maar worden betreurd. U weet dat in opdracht van de Vlaamse Regering was voorzien dat op 10 oktober 2004 de nodige vergunningaanvragen moesten worden ingediend. Antwoorden op de vraag waarom dit niet is gebeurd, heeft weinig zin.

Het hernieuwen van de opdracht van Lisom, zoals beslist door de Vlaamse Regering op 20 mei 2005, heeft te maken met de gewijzigde omgevingsparameters. Ik denk aan het stortverbod in Duitsland, de groenestroomcertificaten voor biomassa uit restafval of de Limburgse afvalintercommunale. Lisom zelf was vragende partij en wilde een nieuwe opdracht. Het uitgangspunt blijft de invulling van de ontbrekende 150.000 ton eindverwerkingscapaciteit voor de afvalstoffen van de provincie Limburg, zoals voorzien in het uitvoeringsplan. Net zoals de vorige regering kan ik evenmin wonderen verrichten. Er moet hard worden gewerkt, wat we al doen. Dat is de reden voor de hernieuwde opdracht.

Wat de VITO-studie betreft, verwijs ik naar het huidige uitvoeringsplan. Het uitgangspunt is dat er geen discriminatie kan zijn tussen gelijkwaardige verwerkingstechnieken. Wel moeten de technieken bevoorreed worden ten opzichte van niet als best beschikbare technieken (BBT) zoals storten en verbranden zonder energierecuperatie.

Eind 2005 wordt de eerste mechanisch-biologische verwerkingsinstallatie operationeel te Geel-Laakdal. Indien blijkt dat deze installatie niet voldoende aanvoer van afvalstoffen heeft, zullen de bestaande instrumenten aangepast worden of bijkomende instrumenten ingezet om deze verwerkingscapaciteit optimaal in te vullen.

In 2006 wordt de studie uit 2001 betreffende de verwerking van restafval geactualiseerd ter voorbereiding van het uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2008-2012. De technieken die hierbij als BBT worden aangeduid, zullen beleidsmatig ondersteund worden via de in het nieuwe secto-

rale uitvoeringsplan opgenomen instrumenten in functie van de beleidsopties die tijdens de komende planperiode zullen worden genomen.

De voorzitter: Op vraag van de commissie werd een brief gestuurd naar OVAM om op de hoogte te blijven van alle studies die in de toekomst zullen worden uitgevoerd.

De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Nog niet alles is voor mij duidelijk geworden. Positief is dat het uitvoeringsplan onverkort van kracht blijft. Een aantal studies zijn wat gissingen blijven rondstrooien over de gemaakte keuze of over het feit dat de markt van de selectieve inzameling al dan niet grondig zal worden omgegooid. Daardoor is er onduidelijkheid blijven bestaan.

Er zijn in Limburg inderdaad een aantal gewijzigde parameters. Maar het verhaal van de fusies van intercommunales of het stortverbod in Duitsland zijn parameters die we destijds al kenden en waarmee de minister hopelijk al rekening heeft gehouden. De vraag kan worden gesteld of er dingen zo fundamenteel zijn veranderd dat er een bijkomende opdracht nodig was.

Als voogdijminister hebt u de mogelijkheid, al dan niet via de tussenschakel van de provincies, om de druk te verhogen bij de lokale besturen, de intercommunales en de provinciebesturen om de doelstellingen van het afvalstoffenplan te halen. Het is niet alleen een zaak van afwachten. Er kunnen een aantal hefboomen worden toegepast. Het is positief dat u de werking van de installatie van Geel wilt opvoeren, mocht blijken dat ze onvoldoende wordt gevoed. Dat zal echter het verschil tussen 150.000 en 600.000 ton niet overbruggen. We moeten niet alleen kijken naar het inzetten van een aantal economische instrumenten voor Geel. We moeten bekijken of de weging via economische instrumenten niet naar het geheel van de alternatieve technieken kan worden toegepast.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.54 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

